Rok IX — Nr 101 Wejherowo — niedziela, 15 września 1946 Cena 2,- zł

ZRZĘSZ KASZËBSKÔ

KATOLICKIE PISMO LUDU KASZUBSKIEGO — 3 RAZY TYGODNIOWO

Vicepremier Mikołajczyk o mowie Byrnes'a

LONDYN (BBC). Na konferencji Międzynarodowej Organizacji Żywnościowej w Kopenhadze odbyło się zebranie dziennikarzy, którym złożył oświadczenie reprezentujący Polskę na tej konferencji wicepremier Mikołajczyk na temat ostatniego przemówienia ministra Byrnesa:

Wicepremier Mikołajczyk oświadczył, że Ziemie Odzyskane muszą pozostać przy Polsce w takich granicach, w jakich znajdują się obecnie. Problem Ziem Odzyskanych dla Polski stanowi dla niej zagadnienie życia, lub śmierci. Polska mimo, iż nie posiada wielkich zasobów, dokonywuje olbrzymiego wysiłku, ażeby te ziemie zagospodarować. Wielka ilość Polaków jest osadzone na zachodzie. Są to przeważnie rolnicy, którzy przybywają z ziem wschodnich. Ponieważ Ziemie Odzyskane zostały całkowicie ogołocone z inwentarza i sprzętu gospodarskiego przez Niemców, przeto polscy osadnicy przywożą ze sobą żywy inwentarz, a nawet i ziarno, choć racje żywnościowe na wschodzie Polski jest głodowa, bo wynosi tylko 1600 kal.

To przesiedlanie ludności polskiej ze wschodu na zachód nazwał mówca transfuzją krwi dokonywaną na organizmie polskim.

Jeżeli Państwa sprzymierzone nie pragną groźnego wstrząsu, jaki niewątpliwie przeżyłaby Polska w razie okazanej woli odłączenia części Ziem Zachodnich, to zechcą uznać bezsprzeczną konieczność nienaruszalności obecnych granic Polski.

Czarne dni giełdy nowojorskiej

LONDYN. Papiery na giełdzie nowojorskiej osiągnęły w ostatnich dniach najniższy poziom nienotowany od szeregu lat. Był to drugi krach w ciągu tygodnia a jeden z największych notowanych od 1930 roku. Straty wynoszą przeszło 2 miliardy dolarów. Według ogólnie panującego przekonania tak niski poziom akcji spowodowany został przedłużającym się strajkiem marynarzy i możliwością strajku generalnego.

Generalne Zgromadzenie ONZ odroczone do 23 pazdziernika

PARYŻ (API). Na konferencji ministrów spraw zagr. Wielkich Mocarstw zapadła decyzja odroczenia Zgromadzenia Generalnego ONZ na dzień 23 października oraz zwolania w listopadzie konferencji ministrów spraw zagran. dla ostatecznego ustalenia tekstów traktatów pokojowych z europejskimi satelitami Niemiec i dla rozwazenia problemu niemieckiego.

Na mocy decyzji 4-ch ministrów Konferencja Paryska zostaje przedłużona o miesiąc tak, że prace jej powinny zakończyć się w chwili, gdy zbierze się Zgromadzenie Generalne.

Delegat Wielkiej Brytanii Alexander wyraził tymczasową zgodę, ale oświadczył, że ostateczną odpowiedź zakomunikuje po porozumieniu się z ministerem Bevinem. Alexander podkreślił, że rząd Wielkiej Brytanii zgodzi się na odroczenie, jeżeli nie pociągnie to za sobą zwłoki w rozpatrzeniu sprawy Niemiec. Delegat brytyjski usiłował uzyskać zapewnienie, że sprawa Austrii również będzie rozpatrzona, ale ponieważ minister Mołotow nie wyraził na to swej zgody, ostatecznej decyzji w tej sprawie nie powzięto.

NOWY JORK (PAP). To odroczenie stawia w kłopotliwej sytuacji Sekretariat ONZ, który, licząc się z terminem wrześniowym, zarezerwował 7 tysięcy pokojów w hotelach nowojorskich.

—o—

Wycofanie wojsk brytyjskich z Libanu

LONDYN. Władze brytyjskie w Bejrucie wydały komunikat, stwierdzający, że likwidacja spraw związanych z obecnością wojsk brytyjskich w Libanie postępuje według przyjętego planu. Całkowite wycofanie wojsk ma nastąpić do końca bież. miesiąca.

Następne spotkanie czwórki

LONDYN (Obst. wł.). Dyplomatyczny korespondent „Daily Mail" w Paryżu donosi, że obecnie rozważane są plany spotkania Wielkiej Czwórki w New Yorku w październiku.

Na zebraniu tym zostałyby zaaprobowane ostateczne szczegóły traktatów pokojowych bałkańskich i włoskiego, oraz omówiona sprawa przyszłości Niemiec i Austrii. Nie osiągnięto jeszcze porozumienia w sprawie tego spotkania, jednakże zarówno Bevin jak i Mołotow oświadczyli, że wezmą udział w zgromadzeniu ONZ w New Jorku.

Ulewy i powodzie w Anglii

LONDYN. Zbiorom w Wielkiej Brytanii zagraża powódź. W niedzielę odbywały się w kościołach modły o pogodę, która jest niezbędna dla przeprowadzenia żniw.

Ulewne deszcze wpływają fatalnie na zbiory i ich transport. W Salisbury (Wiltshire) półgodzinna nawałnica po całonocnym deszczu, zamieniła ulice w kanały. W Londynie w niedzielę niektóre z zachodnich przedmieść Londynu były pokryte wodą na wysokość jednej stopy.

Ruch kolejowy w zachodniej części Anglii został zdezorganizowany. Wiele domów w Honiton Devon stoi pod wodą do wysokości 4 stóp. Meble i sprzęty gospodarcze płyną ulicami.

Tempo obrad wzrasta

PARYŻ (PAP). W kołach politycznych notowane są oznaki, świadczące o dążeniu do przyśpieszenia Konferencji Paryskiej. W jednej z komisyj przewodniczący przedsięwziął wszelkie możliwe kroki w celu zmniejszenia gadulstwa. Jednocześnie sekretariat wystosował do delegatów apel, aby pisemne tłumaczenia długich oświadczeń były doręczane z góry w celu uniknięcia tłumaczeń ustnych.

Można obecnie przypuszczać, że wielkie mocarstwa użyją całego swego wpływu na poszczególne komisje, aby starały się zakończyć swe prace przed dniem 23 października.

PARYŻ (API). Komisja włoska wciąż jeszcze obraduje nad art. 3 traktatu z Włochami, dotyczącym granicy włosko-jugosłowiańskiej. Przemawiał delegat Jugosławii Bebler dowodząc, że „linia francuska" jest linią strategiczną na korzyść Włoch.

Komisja bałkańska rozpatrywała klauzule Wielkiej Czwórki do traktatu z Rumunią o prawach obywateli narodów zjednoczonych do zachowania w Rumunii własności przemysłowej, literackiej i artystycznej. Dyskusja była szczególnie ożywiona.

Nowe akty terroru w Palestynie

JEROZOLIMA. Oficjalne źródła brytyjskie podają o nowych aktach terroru na drogach i liniach komunikacyjnych w okolicach Tel-Avivu. Na terenach objętych akcją sabotażystów zarządzono godzinę policyjną.

Strajk unieruchomił 762 statki

WASZYNGTON (Obst. wł.). Misja morska oznajmiła, że strajk marynarzy unieruchomił 762 statki, przy czym dodatkowych 412 znajduje się w reparacji lub jest unieruchomionych z innych przyczyn. Z unieruchomionych strajkiem statków 502 znajdują się w portach Atlantyku, 130 w portach zatok i 130 w portach Pacyfiku; z tego 359 statków jest rządowych, 222 prywatnych i 181 zagranicznych.

NEW JORK (Obst. wł.). Holowniki w porcie nowojorskim powróciły do pracy. Załogi strajkujące blisko od tygodnia, podjęły pracę na skutek interwencji burmistrza New Jorku Odwyera, który przyrzekł poprzeć żądania podwyżki płac.

—

Propozycja La Guardii przyjęta

ONZ przejmuje funkcję UNRRA

KOPENHAGA (Obst. wł.) Na jednym z posiedzeń konferencji Organizacji Żywnościowo-Rolniczej ONZ przemawiał przedstawiciel Polski, wicepremier Mikołajczyk.

Omawiając sprawę zakończenia działalności UNRRA, co ma nastąpić z końcem br. wicepremier Mikołajczyk oświadczył, iż pociągnęłoby to za sobą dla Polski tragiczne następstwa gdyby zadania tej organizacji nie zostały przejęte przez inną instytucję międzynarodową. Wicepremier Mikołajczyk wyraził przekonanie, że w wypadku kontynuowania pomocy zagranicznej dla Polski stałaby się ona pod koniec 1947 roku krajem całkowicie samowystarczalnym pod względem gospodarczym.

Naczelny dyrektor UNRRA La Guardia zaproponował przekazanie dotychczasowych jej funkcji odpowiedniej nowej organizacji wyłonionej przez ONZ. Nadto dyrektor La Guardia przyrzekł jak najdalej idącą pomoc techniczną dla rozbudowy rolnictwa, szczególnie tych krajów, które najbardziej dotknięte były wojną. Konferencja przyjęła propozycję dyrektora La Guardia i podzieliła się następnie na poszczególne komisje, które kontynuować będą swoje prace przez cały następny tydzień. (cz)

Do Naszych Czytelników

W wydawaniu naszego pisma nastąpiła niespodziewana przerwa.

Otóż został poważnie uszkodzony linotyp (maszyna do składania druku) naszej drukarni w Wejherowie. Przeszkoda powstała w nocy z niedzieli na poniedz. w czasie składania numeru wtorkowego. W linotypie naszym najpierw przepaliły się oporniki a później pękł kocioł do ołowiu.

Poszukiwanie nowego kotła trwały kilka dni. Dlatego nie mogliśmy wydać numeru wtorkowego i czwartkowego a dzisiejszy wychodzi tylko w objętości 2 stron.

Czytelnicy muszą nam wybaczyć tą przerwę w wydawaniu gazety, albowiem spowodowała ją przeszkoda techniczna trudna w krótkim czasie do usunięcia.

W przyszłym tygodniu gazeta będzie wychodziła normalnie. Następny numer wtorkowy ukaże się w poniedziałek 16 bm.

Sądzimy, iż przerwa spowodowana nie z naszej winy nie przyczyni się do obniżenia liczby naszych abonentów.

Redakcja
„Zrzësz Kaszëbskô"

Wizyta Trumana u Stalina

WASZYNGTON (SAP). W kołach politycznych Waszyngtonu podkreślają, że prez. Truman powinien odbyć jak najszybciej rozmowę z generalissimusem Stalinem w celu przedyskutowania wszystkich spornych kwestii.

Zwraca się przy tym uwagę, że względy prestiżowe są mniej ważne od problemów spornych i że skoro Stalin nie może przybyć do Ameryki, to Truman winien odwiedzić premiera radzieckiego.

Referendum w Bulgarii

SOFIA. Rezultaty referendum, znane dotychczas, wg. źródeł oficjalnych przedstawiają się następująco: Na 4.100.103 głosujących, t. j. 92% ilości uprawnionych wyborców — 3.801.060 wypowiedziało się za republiką (93%) i 179.175 za monarchią. 119.168 oddano kartek białych.

Zgodnie z prawem o referendum, proklamowanie republiki ludowej odbędzie się nazajutrz po decyzji Najwyższego Sądu o wynikach referendum.

Przestroga Gandhiego

BOMBAJ (PAP). Oficjalne cyfry ofiar rozruchów w Bombaju są następujące: 232 zabitych i 716 rannych.

Gandhi oświadcza, że ministrowie nowego rządu Inidi muszą postanowić nie posługiwać się nigdy wojskami brytyjskimi ani szkoloną przez nie policją.

Aktywność katolików amerykańskich

WASZYAGTON (Obsl. wł.). Katolicy amerykańscy nie spoczywają na laurach po swych sukcesach (jak kanonizacja swej pierwszej świętej) ale pracują i walczą.

Ostatni Zjazd Katolickich Weteranów Wojennych uchwalił rezolucję, domagającą się akredytowania przy Watykanie stałego urzędowego przedstawiciela dyplomatycznego w randze ambasadora przez rząd Stanów Zjednoczonych. Leży to w interesie międzynarodowej przyjaźni i utrzymania pokojowych stosunków na całym świecie.

Jest to odpowiedź na wystąpienie przywódców sekt amerykańskich, wzywających prezydenta do odwołania z Watykanu jego osobistego tam przedstawiciela.

Krzyże w szkołach Austrii

WIEDEŃ (Obsl. wł.). W Austrii hitlerowcy wyrzucili krzyże ze szkół. Zaczęto je z powrotem wprowadzać po zakończeniu wojny. Akcja ta spotkała się jednak ze sprzeciwem marksistów. Walka o krzyże została zakończona ustawą, która przewiduje, że krzyż ma wisieć w salach szkół o większości chrześcijańskiej młodzieży. Nadto w szkołach, w których większość młodzieży uczęszcza na naukę religii, ma być odmawiana modlitwa przed nauką i po nauce. W szkołach prywatnych właścicielom zostawiono swobodę.

Desperacki pomysł admirałów włoskich

PARYŻ (API). Prasa fracuska komentuje artykuł moskiewskiej „Prawdy" o zamiarze zatopienia przez Włochy okrętów, które mają być przekazane sojusznikom.

Zgodnie z oświadczeniem „Prawdy", pewne koła marynarki włoskiej, nastawione wrogo przeciwko sojusznikom, z admiralem Decourtim, szefem sztabu marynarki na czele, przygotowują się do zatopienia okrętów, wyznaczonych przez traktat pokojowy do przekazania aliantom.

Dziennik podkreśla, że wszyscy komendanci tych okrętów otrzymali tajny rozkaz, nakazujący im w odpowiednim momencie zatopienie ich.

Autor artykułu przypomina, że na sesji rady ministrów spraw zagranicznych, 24-go czerwca, Mołotow podkreślił, że jest rzeczą konieczną zawiadomić rząd włoski, iż będzie całkowicie odpowiedzialny na wypadek umyślnego zatopenia lub uszkodzenia okrętów przez załogi włoskie. Włochy będą zmuszone do zastąpienia tych okrętów innymi, pozostawionymi im przez traktat pokojowy.

W odpowiedzi, Bevin stwierdził, iż nie widzi potrzeby ostrzegania rządu włoskiego, gdyż dowództwo brytyjskie przedsięwzięło potrzebne kroki i uprzedziło rząd włoski o jego odpowiedzialności w takim wypadku.

Otwarcie konferencji palestyńskiej

LONDYN (BBC). W Londynie rozpoczęła się konferencja „Okrągłego stołu" poświęcona zagadnieniu palestyńskiemu. Pierwsze posiedzenie otworzył premier Attlee i min. Bevin. Mimo, iż na konferencji nie ma przedstawicieli Żydowskiej Agencji, ani Ligi Arabskiej przypuszcza się, że obrady będą owocne, gdyż obradujący przedstawiciele 7 państw arabskich należą do najwpływowszych w świecie arabskim.

Misja arabska w Rzymie

RZYM (Obsl. wł.). Dziennik włoski Il Quotidiano podał wiadomość, że w Rzymie bawi misja arabska, obarczona zadaniem zwrócenia uwagi Stolicy Świętej na problem palestyński. Misja oczekuje na audiencję u papieża.

Z Kairu, donosi dalej tenże dziennik, dochodzą wiadomości, że rząd egipski zamierza nawiązać stosunki dyplomatyczne z Watykanem. A chociaż, według niektórych kół egipskich, pogłoski te są przedwczesne, to jednak nie są one nieprawdopodobne wobec faktu nawiązania takich stosunków przez Liban. Jak wiadomo, w czasie wizyty ministra spraw zagranicznych Libanu w Rzymie, Watykan uznał Repubikę Libańską, wzamian za co rząd libański dał piśmienne gwarancje dobrego traktowania katolików w swoim kraju i zaproponował nawiązanie stosunków dyplomatyczn. ze Stolicą Apostolską. Co nie mogło nastąpić bez zgody opinii publicznej.

Ostatnio zaś zgromadzenie Ligi Arabskiej zdecydowało rozważyć potrzebę akredytowania przy Watykanie stałego przedstawiciela dla utrzymania stosunków między światem arabskim, a Stolicą Świętą.

Wszystkie te oznaki świadczą o wielkim postępie, jaki się dokonał w opinii muzułmańskiej, dla której przez tysiąc przeszło lat chrześcijanin był godnym najwyższej pogardy „psem niewiernym". Przezwyciężenie tych przesądów religijno-rasowych jest, według prasy angielskiej, większą rewolucją, niż francuska.

Katolicy Anglii dla Polski

LONDYN (Obsl. wł.). W dniu 15 7. br. odbyło się w Londynie wielkie zebranie angielskich katolików w sprawie pomocy dla Polski. Zebranie zagaił kard. Griffin mową, w której zapewnił, że cały Episkopat Anglii, Walii i Szkocji bierze udział w tej akcji. Na dzień pomocy dla Polski została wyznaczona niedziela, 8 września br., kiedy to Polska dokonała aktu ofiarowania się na Jasnej Górze Niepokalanemu Sercu Marii. W tym dniu katolicy angielscy zjednoczyli się duchowo z Polakami. We wszystkich kościołach Anglii odbyły się nabożeństwa na intencję Polski i były zbierane składki na pomoc dla niej. Z tego zebrania wysłano depesze do Ks. Prymasa Hlonda, który też zaraz na nią odpowiedział wyrażeniem wdzięczności.

Przeciwko komunizmowi w Japonii

TOKIO (Obsl. wł.). Przeciwko komunizmowi w Japonii wypowiedział się stanowczo George Atcheson, amerykański przewodniczący Międzyalianckiej Rady Kontrolnej w Japonii. Powołał się przy tym na niedemokratyczne postępowanie komunistów w wielu krajach i stwierdził, że „Stany Zjednoczone nie życzą sobie, ażeby ludność japońska była organizowana przez mniejszość, która usiłuje podminować demokrację".

Ks. prof. dr. Bermański biskupem- sufraganem gnieźnieńskim

WARSZAWA (Obsl. wł.). Stolica Apostolska zamianowała dotychczasowego prof. dogmatyki Seminarium Duchownego w Gnieźnie, ks. prof. dr. Łucjana Bermańskiego biskupem-sufraganem diecezji gnieźnieńskiej.

Ks. Biskup-Nominat piastował przed wojną stanowisko profesora Seminarium Duchownego w Poznaniu. Podczas wojny przebywał na emigracji w Hiszpanii i Szkocji, skąd zawezwany został przez JE. ks. kardynała Honda, aby objąć obowiązki pedagoga w Seminarium w Gnieźnie.

Ks. Biskup Bermański pochodzi z Wielkopolski. Konsekracja Ks. Nominata odbędzie się w najbliższym czasie. Przez nominację tą stolica biskupia w Gnieźnie, osierocona po śmierci śp. ks. biskupa Laubitza, otrzyma znów swego pasterza.

Nawrócenie Matsuoki

TOKIO (Obsl. wł.). Były japoński premier Yosuke Matsuoka, który zmarł dnia 27 czerwca na suchoty, przyjął katolicyzm przed śmiercią. We więzieniu Sugamo, w którym przebywał, czekając na sąd, widywał się codziennie z kapelanem wojskowym ks. Francis P. Scott z Albany, N. Y.

---

†

Dnia 7. września 1946 r. o godz. 23 zmarła opatrzona Sakramentami św. po długich i ciężkich cierpieniach przeżywszy lat 65 nasza najukochańsza matka, babcia i teściowa

ś. p. Otylia Gniech

O czym zawiadamiają krewnych i znajomych w głębokim smutku pogrążone

Dzieci i wnuki

Jednocześnie składamy serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie ś. p. Otylli Gniech, szczególnie zaś Przewielebnemu ks. dziekanowi Partyce oraz p. burmistrzowi Bernardowi Szczęsnemu.

---

†

Dnia 14 listopada 1939 roku został aresztowany przez gestapo i zamordowany najprawdopodobniej w Piaśnicy

ś. p.

Ks. Leon Rompca

Uroczyste nabożeństwo żałobne-pogrzebowe za śp. zamordowanego odbędzie się 16 bm. o godz. 9.30 w Żukowie.

O czym powiadamiają krewnych, przyjaciół i tych którzy go jako kapłana znali

Matka i rodzeństwo

Rembiechowo, w wrześniu 1946 r.

REDAKCJA: redaktor naczelny Brunon Richert, członkowie Kolegium redakcyjnego: Ignacy Szutenberg, Jan Rompski, Jan Trepczik, Józef Gniech. WYDAWCA: Spółdzielnia Wydawnicza „Zrzesz Kaszebskô. ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Wejherowo, Rynek 7, Skrzynka Pocztowa 30, Telefon Nr. 68. PRENUMERATA: Pocztowa i pod opaską miesięcznie 25.— zł. Prenumeratę pocztową należy zamawiać od 10 do 20 każdego mies. na następny miesiąc. Pod opaską na miejscu w Administracji lub przekazem pocztowym. CENA OGŁOSZEŃ: drobne za wyraz 8 zł; najmniej 10 wyrazów. Tłusty druk 100 proc. więcej Ogłoszenia reklamowe za tekstem 15 zł za 1 mm szpalty. Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe ogłoszenia.

Tłocz. w Drukarni pod Zarządem Państwowym w Wejherowie W-03504